

Táňa Kubátová

Doktorka Lída

TÁŇA KUBÁTOVÁ

Doktorka Lída

Literární hříčka napodobující tvorbu
meziválečné Červené knihovny

2013

© Taťána Kubátová, 2013

Vydalo v roce 2013 nakladatelství Taťána Kubátová,

Janského 2367/97, 155 00 Praha 5,

web: <http://www.tkweb.cz>,

e-mail: tana@tkweb.cz

jako celkově jedenáctou a druhou elektronickou publikaci v edici POHODKY

První vydání

Obálku navrhla a zpracovala © Taťána Kubátová,

sazba Taťána Kubátová

Veškerá práva vyhrazena.

Tato kniha ani jakákoli její část nesmí být kopírována či jiným způsobem rozšiřována bez výslovného povolení nakladatele.

ISBN 978-80-87805-03-9 (epub)

ISBN 978-80-87805-04-6 (mobi)

ISBN 978-80-87805-05-3 (pdf)

Kapitola první,

SIROTCI.

Na pohřeb Anežky Sojkové nepřišlo mnoho lidí. Kromě jejích dětí již jen několik sousedů, Anežčina vzdálená sestřenice a listonoš Vosátko. Za prostou rakví kráčely tři útlé postavičky, nejvyšší uprostřed, menší po stranách, držely se pevně za ruce a šly němé s pohledy stále nevěřícími. Ještě studené dubnové slunce ozařovalo tři kaštanově hnědé hlavy s bohatými kučery a studený vítr profukoval tenké nuzné kabátky, jež ani jedné z postaviček dobře nepadly. Zatímco nejstarší dívce a mladšímu hochovi sahaly rukávy hodně vysoko nad zápěstí, nejmladší holčička jako by se ve svém kabátku ztrácela. Zdědila ho po nejstarší sestře a ještě do něj nedorostla.

Malý průvod se rozptýlil kolem čerstvě vykopaného hrobu. Pan farář, ospale vyhlížející padesátník s kulatým bříškem, začal monotónně hovořit. Žádné ze tří dětí Anežky Sojkové jeho slova nevnímalo. Jejich oči se smutně upíraly na černé víko rakev, ozdobené jen skromným věnečkem a několika prostými kytičkami. Jakmile kněz domluvil, rakev se pohnula a spouštěna neobratnými rukama čtyř nosičů pomalu klesala do černé jámy.

„Maminko!“ zvolaly jako na povel obě menší děti a učinily pohyb, jako by se i ony chtěly vrhnout do tmavé jámy. Jejich starší sestra je zadržela, objala jejich hubená ramínka a přitiskla je k sobě. Sama měla v očích záplavu slz, ale snažila se chovat co možná nejstatečněji. Sklonila se k dětem a zašeptala jim pár slov.

Zatím už byla rakev usazena na dno jámy. Někdo dal dětem do ruky lopatku a ony, nyní plačící už všechny tři, hodily každé trochu hlíny na rakev.

Pohřeb byl u konce. Přicházela hrstka smutečních hostů, všichni trochu rozpačití, a každý z nich se snažil povědět pár slov té nejstarší, která jako zástupce rodiny přijímala projevy soustrasti. Jak ale utěšit sedmnáctiletou dívku, která zůstala na světě sama s dvanáctiletým bratrem a sedmiletou sestřičkou, která měla doma v hrníčku sotva tolik, aby to stačilo na činži na měsíc, neboť všechny skrovné rodinné úspory spolkla matčina vleklá

nemoc? Jak pomoci sirotkům, když se každý ze sousedů měl sám co ohánět, aby uživil svoji vlastní rodinu?

Proto ta bezradnost, proto ono nesmělé přešlapování na místě, proto ony sklopené zahanbené pohledy.

A pak se lidé zvolna vytráceli a na jejich tvářích se objevovala úleva, že tu nepřijemnou povinnost mají za sebou.

„Pojďte, půjdeme domů,“ promluvila tiše nejstarší Lída a vzala obě děti za ruce.

V tmavém bytě s malým okénkem do dvora bylo chladno i v nejparnější léto. V jediném pokoji se tam vařilo, učilo, spalo i pralo. V tom bytě nebydleli Sojkovi příliš dlouho. Dříve žili přece jen slušněji. Maminka chodila do továrny šít košile a po večerech obšívala s Lídou knoflíkové dírky, a tak při velmi skrovné stravě a šetrném oblékání dokázala držet nejstarší dceru na gymnasiu. Rok poté, co začal gymnasium navštěvovat i prostřední Vašík, se však prudce zhoršila její vleklá nemoc a ona byla nucena ulehnout. Rostly účty za doktora a Lídiny výdělky na obživu nestačily, ačkoli nyní šila, sotva přišla ze školy, a končila pozdě v noci. Museli se přestěhovat do levnějšího bytu. Lída chtěla zanechat školy a najít si zaměstnání. Matka ji však zapřísahala, aby to nedělala. Do maturity zbývalo Lídě jen půldruhého roku, ze školy nosila samé jedničky a matka se těšila, že najde po škole místo někde v úřadě, kde vydělá dvakrát tolik, jako kdyby školu nedokončila a odešla do továrny. I Lída věděla, že jí maturita otevře dveře k lepšímu zaměstnání, proto se snažila vydržet stůj co stůj. Našla si lepší výdělek: místo obšívání knoflíkových dírek nyní přišívala korálky na kabelky. Byla to titěrná práce, ale Lídiny šikovné ruce ji zvládly velice rychle. Jistě by mimo domov našla lepší práci. Doneslo se k ní například, že jedna chudá oktávánka chodí po večerech mýt nádoby do jednoho hotelu a vydělá víc než ona šitím, ale Lída se musela starat o nemocnou matku, která stěží přečkávala i tu dobu, kdy byla Lída ve škole.

Půl roku neznala Lída nic jiného než školu, šití, ošetřování a pár hodin neklidného spánku na široké posteli, kterou sdílela s nemocnou matkou, zatímco druhé dvě děti se tísnily na další posteli.

Víc nábytku než tyto postele, jedna skříň, stůl se třemi židlemi a stolička

s umývadlem už se do pokoje nevešlo.

Není divu, že při takovém životě se z veselé zdravé septimánky stalo hubené, zadumané a ustarané děvče, které mělo často obavy, aby je ve škole nepřemohl spánek. I známky se horšily. Marně si Lída drmolila francouzská a německá slovíčka při přiřívání korálků. Její dlouhodobé nevyspání způsobovalo ztrátu soustředění, přestože se Lída přemáhala vší silou vůle.

A po půl roce, po nekonečných účtech za doktora, po nekonečně laskavé Lídině péči, maminka zemřela. Pro děti to byla hrozná rána. Vždyť maminka byla jediný jejich blízký člověk. Tatínek jim zemřel už před šesti lety, babičky a dědečky vůbec nepoznaly a z celého příbuzenstva znaly jen mamčinu vzdálenou sestřenicí, která se o ně nezajímala, protože se měla sama co ohánět.

Oči malého chlapce a ještě menší holčičky se nyní v tom temném pokojíku s nadějí obracely k bledé útlé sedmnáctileté dívčině v pevné víře, že jejich velká sestra je utěší, že si bude vědět se vším rady a že se o ně postará.

Vědomí, že právě ona je tou, na níž leží břímě celé jejich malé domácnosti, dodávalo Lídě neobyčejnou sílu. Utřela si slzy, rázně napřímila svá útlá ramena a zapojila sourozence do nezbytných domácích prací. Nejprve ze všeho se společně pustili do vaření polévky k obědu. Pak Lída dětem pomohla se školními úkoly a nakonec se rázně pustila do organizování změn v bytě. Nejprve vyzbrojila děti hadrem a kartáčem a společně celý pokojík i předsíňku vydrhli. Posléze se pustila do namáhavého přestavování nábytku. Širokou postel, na níž spávala s matkou, nyní určila dětem a přestěhovala ji na nejteplejší místo v pokoji poblíž kamen. Každé dítě dostalo svůj polštář a svoji pokrývku, i když oboje už hodně vyspravené. Lída sama si nechala úzké lůžko s nejchatrnějšími přikrývkami.

Jakmile byl pokojík uveden do co možná nejlepšího stavu a poté, co Lída uložila děti ke spánku, sedla si ke stolu k chabému světlu a s tužkou v ruce začala počítat. Jak tak počítala, její čelo se čím dál víc chmuřilo a ve velkých modrých očích se znovu objevily slzy. Ne, i kdyby ušila ve všední den i v neděli dvakrát tolik kabelek jako zvládala doposud, na obživu rodiny to stačit nebude. Musí si najít výnosnější zaměstnání i za cenu, že by musela

trávit odpoledne a večery mimo domov. Vašík už je rozumný chlapec, je mu dvanáct, a bude tedy muset zvládnout ohřát sobě a Aničce polévku k večeři, udělat si sám úkoly a dohlédnou na Aničku, aby i ona si splnila všechny své povinnosti.

A znovu Lída zvažovala, zda nemá odejít ze školy a najít si zaměstnání. Vzpomněla si však na mamčinu důrazné naléhání, jímž se jí vždycky snažila přesvědčit, aby školy nenechávala, a rozhodla se, že vydrží. Na pár minut však podlehla čirému zoufalství. Položila hlavu na ruce opřené na stole a žalostně se rozplakala, tlumíc přitom vzlyky, aby neprobudila děti. Po chvíli ji ale zaplavily výčitky. Marní tady čas a připravuje rodinu o výdělek. A tak se chopila jehly a zaostřujíc oči skrze závoj slz brala do rukou drobné korálky a trpělivě z nich skládala mozaiku na brokátovou taštičku, jíž se zanedlouho bude chlubit v divadle nějaká bohatá slečna, která nebude mít ani zdání, kolika slzami nešťastné dívky byla taštička skropena.

Kapitola druhá,

PŘEŽÍT!

„Ticho, děvčata, Lída jde!“

Těmito slovy krotila starostka třídy povykující septimu dívčího gymnasia V úvoze. Málokterá ze spolužaček tušila, jak bědné byly poměry Sojkovy rodiny v uplynulém půlroce, a žádná nevěděla o tom, že v posledních dnech se stav Lídiny maminky tolik zhoršil. Lída Sojková nebyla z těch děvčat, která své city a starosti nosí na trh, a její spolužačky byly spíše zvyklé na to, že ony chodily se svými starostmi za Lídou. Za těch sedm let, co ji znaly, věděly, že každé jí svěřené tajemství je u ní schováno jako v hrobě, a to byla jedna z příčin, proč měly tu nepříliš nápadnou, ale bystrou a donedávna i veselou spolužačku snad všechny rády.

Včera se dozvěděly příčinu Lídina několikadenní nepřítomnosti ve škole. Všechny, i ty nejdivočejší z nich, na chvíli ztuhly při představě, jak strašlivé asi musí být ztratit maminku a zůstat samy na světě se dvěma mladšími sourozenci. A tak nyní, po zvolání starostky, dívky zaražené zmlkly.

Že vstoupila do neobvykle tiché třídy si Lída však ani nevšimla. Po čtyřhodinovém spánku, neboť šla do pozdní noci, aby splnila denní normu, kterou si předsevzala, musela vstát do ledového rána, uvařit dětem ke snídani meltu, nachystat jim skrovné svačiny do školy a pak šla s dětmi ruku v ruce nejprve do Aniččiny školy a posléze s Vašíkem už ve spěchu do jeho gymnasia. Bez úkolů a s největší obavou ve svém nitru, aby snad při vyučování neusnula, nakonec dorazila do své školy. Zvědavé pohledy dívek, které nenápadně pozorovaly, zda smutné zážitky přivodily u jejich spolužačky nějakou okem patrnou změnu, ani příliš nevnímala. Všechny spolužačky, pozorující takto potají Lídu, dospěly k závěru, že změna se s ní odehrála obrovská. Dříve si ji ani neuvědomovaly, neboť k ní docházelo pomalu a postupně. A tak si teprve nyní všimly, že Lídiny kdysi půvabné tvářičky jsou propadlé, že její pleť je nezdravě bledá a pod velkýma očima, které se nyní zdály ještě větší, jsou patrné truchlivé temné kruhy. Všimly si doma barvených chatrných černých šatů, které visely na křehkých ramenou,

všimly si tenkých lýtek oblečených do zašíváných punčoch a všimly si odraných a sešlapaných střeoviců, které hrozily, že se každou chvíli rozpadnou.

Toto náhlé poznání vzbudilo v každé z dívek maličko jiné pocity. U některých z nich převládl pocit odporu, dokonce snad i zloby, že jsou nuceny dívat se na tak nepříjemné důsledky něčího neštěstí, jiné zachvátil bezděčně pohrdavý soucit, další zase úleva, že něco takového nepotkalo je, a konečně některé z nich pociťovaly skutečnou účast a touhu spolužačce nějak pomoci. K těm posledním patřila Lídina sousedka Bláža Bezoušková, která seděla vedle Lídy zamlkle, ale to jen proto, že nevěděla, zda si Lída přeje zůstat uzavřená v sobě a nechce být vyrušována, či zda by bylo lepší snažit se ji rozptýlit.

Na dlouhé úvahy však nebyl čas. Zazvonilo a do třídy vstoupil obávaný matikář. V ten den však před ním byla Lída bezpečná. Celý profesorský sbor byl jejím třídním profesorem zpraven o důvodu její nepřítomnosti, a tak nejen matikář, ale i ostatní profesori nechali ještě nedávnou premiantku, ale nyní už jen jednu z lepších studentek, na pokoji.

Lída, přes veškerou svoji snahu, dnes z vyučování také mnoho neměla. Občas se jí proti její vůli zaplavily oči slzami, a ještě k tomu ji nepřetržitě sužovala obava, zda najde práci, která by je všechny uživila.

O velké přestávce, když všechny studentky pod dozorem jednoho z profesorů korzovaly po chodbách a přitom ukusovaly ze svých krajců, usilovně hledala Máňu Bílkovou, oktávánku, o níž se doslechla z potají šuškaných zpráv, že si po večerech vydělává mytím nádobí. Konečně ji našla a dala se s ní do řeči. Máňa se nejprve zdráhala přiznat něco, o čem věděla, že škola ráda nevidí, ale když ji Lída krátce obeznámila se svojí situací, slíbila, že se ještě dnes zeptá v hotelu, zda by se nějaká práce nenašla i pro Lídu.

Jakmile se rozešly, Lída se uklidila do tichého koutku školní chodby, aby se nemusela dívat na s chutí svačící děvčata. Sama svačinu neměla a aby mohla dát něco do školy dětem, snídala jen tenoučký krajíček chleba, mnohem tenčí, než jaký ukrojila své sedmileté sestřičce. Vždyť kromě peněz na nájem měla už jen pár korun, a hotové kabelky půjde odevzdat až za

deset dnů.

V koutku ji našla Bláza a aby ji přiměla k řeči, zeptala se jí na něco z matematiky. Lída ochotně odpověděla a obě děvčata se trochu rozpovídala.

V dalších hodinách nakonec školní prostředí zapůsobilo na Lídu blahodárně. Po dnech a nocích strávených u lůžka umírající matky, po přípravách na pohřeb a po samotném smutném obřadu mohla konečně na chvíli podlehnout klamu, že se všechno vrátilo do starých kolejí a že největší její starostí je porozumět přednášené látce a poznamenat si zadání úkolu. Podařilo se jí pozorně vnímat výklad profesora dějepisu a jako jediná dokázala správně přeložit latinský citát.

Ze školy spěchala, aby stihla všechny své povinnosti: úkoly, děti, večeři a nakonec kabelky. Čím dříve zvládne svoji denní normu, tím dříve bude moci jít spát. Ve škole její mysl trochu pookřála, a tak natahovala krok v zarputilé víře, že se jí podaří celou jejich nelehkou situaci zvládnout, že řádně dostuduje a o děti se jaksepatří postará.

Anička přišla ze školy uplakaná. Dolehl na ni stesk po mamince a Lída, kterou pohled na malou sestřičku také rozlítostnil, se měla co přemáhat, aby malou utěšila a sama nedala na sobě nic znát. Holčička se tulila, potřebovala něhu a byla ráda, že se jí Lída věnuje. Jakkak by si mohla ve svých sedmi letech uvědomit, že kolik času s ní nyní Lída stráví mazlením, o tolik si ukrátí spánek, jež tolik potřebovala!

Při večeři však na Lídu opět dolehla celá tíha jejich postavení. Poté, co děti podělila pečlivě rozpočítaným chlebem a sama sebe ošidila nejvíc, děti hltavě snědly své přídělky a prosily ji o další, protože měly ještě hlad. A Lída jim místo chleba musela dát vysvětlení, že se nyní musejí na pár dní uskromnit. Zároveň připravila Vašíka na skutečnost, že bude muset chodit po večerech pracovat a na něm bude oba přichystat ke spánku.

„Jsi už velký chlap,“ domlouvala mu. „Za půl roku ti bude třináct. Takovíhle velcí chlapi se večer sami nebojí a dovedou se umýt a uložit do postýlek sami.“

Vašík nebyl žádný ufňukánek a po Lídině řeči se začal cítit dospělý. Dokonce řekl, aby Lída dala zítra větší svačinu Aničce, on že to vydrží.

Lída ho dojatě objala a kamarádsky mu rozcuchala jeho hustou čupřinu hnědých vlasů, jaké měla i ona sama a jaké měla i Anička.

Příští den se Lída nemohla dočkat velké přestávky. Jen co konečně zazvonilo, běžela vyhledat Máňu Bílkovou s dychtivou otázkou v očích. Máňa ji velmi potěšila. Měla pro ni vzkaz, že může nastoupit ještě dnes večer k mytí nádobí do hotelu Vltava. Pracovní doba je od šesti do půlnoci ve všední den a od čtyř do půlnoci v neděli. Jen co vyslovila částku, již si může takto vydělat, spočítala si Lída, že je to ještě víc než dvakrát tolik, než by si vydělala usilovným šitím. Lída ani nečekala na konec přestávky, šla do třídy a s tužkou v ruce znovu propočítávala rodinné výdaje. Výsledkem jejího výpočtu bylo, že nebude na víc než na holé živobytí, ale že přežijí.

V dalších hodinách se Lída zarputile snažila o co největší soustředění, aby nepromarňovala tu trochu času, který bude mít doma, učením něčeho, co si mohla zapamatovat už ve škole. A po škole honem domů. Děvčata ji zvala na vycházku do sluncem prozářeného parku, bylo to ohromně lákavé, ale musela odmítnout. Doma napsala úkoly, při vaření polévky k večeři si opakovala slovíčka, zkontrolovala úkoly Aničky i Vašíkovi a stihla ještě vyšít jednu kabelku. Jen co znovu zopakovala Vašíkovi jeho nové povinnosti, které měl večer zvládnout, a dodala mu co možná nejvíc kuráže, už musela běžet do hotelu Vltava.

Podle Mániných instrukcí našla zadní vchod a vyhledala vrchního kuchaře. Ten jí dal obrovskou zástěru a postavil ji k velkému džberu vody, v němž měla drhnout hrnce. Lída byla zvyklá na všechny domácí práce, ale činnost, kterou jí přidělili nyní, byla daleko těžší. Brzy byla zavalena spoustou připečených kastrolů a pekáčů a některé z nich svými tenkými pažemi sotva uzvedla. Některé hodně zašpiněné kusy bylo třeba usilovně drhnout pískem či drátěnkou, a to všechno s kručícím žaludkem uprostřed nejrůznějších vůní z připravovaných jídel.

Jakmile měla Máňa, myjící opodál příbory, volnou chvíli, zaskočila k Lídě a přátelsky se jí zeptala, jak to jde. Jen co spatřila slzičky v Lídiných očích, začala ji utěšovat, že u hrnců začíná každá a že se jistě brzy dostane k něčemu lepšímu. Pak jí podstrčila do ruky krajíček chleba. Když viděla, jak se do něj Lída hltavě pustila, poučila ji, ať si příště přinese tašku na

zbytky jídel.

Lída se začervenala. Copak musí klesnout tak hluboko, aby musela sbírat odpadky? Máňa její rozpaky pochopila a pospíšila si s ujištěním, že nejde o žádné odpadky. V restauraci se servíruje příloha na zvláštním talíři. Host si z ní nabere, kolik chce, a zbytek nechá nedotčený. Nebo si bere pečivo z ošatky a když se člověk dostane k ošatce dřív, než se v kuchyni doplní a dá dalšímu hostu, získá tu a tam krajíček chleba nebo housku. Nebo host dostane ke kávě mléko v koflíčku. Nenaleje si všechno a zbytek se opět octne nedotčený u myček nádobí. Proto je dobré nosit si také malou konvičku. Nebo host dostane ke kávě cukr. Neosladí si, nebo jen polovinou. Zbytek jde zase k myčkám. A byl by úplný nesmysl tyto čisté zbytky nevyužít.

O půlnoci, když Lída naposled vylila a vyčistila džber od nádobí, sundala zástěru a na nejistých nohou vyčerpaně odcházela, Máňa na ni počkala a vložila jí do ruky balíček zabalený v novinách. Sama nesla domů plnou tašku. Polovinu cesty měly společnou, pak se rozloučily a Lída se unaveně vlekla k domovu půlnočním městem. V bytě zvědavě rozevřela balíček a zůstala překvapeně hledět na netušené bohatství: tři kolečka knedlíku, několik vařených brambor, kolečko salámu a dva krajíce chleba.

Tiše se myla a přestože uléhala k smrti unavená, těšila se radostnou představou, jak se zítra děti rozveselí, až tu nadílku uvidí.

Budík v půl sedmé byl krutý a Lída se vůbec nemohla probrat. Když se přece jen donutila vstát, divže nevykřikla. V šíji, ramenou i pažích cítila krutou bolest, záda měla jako přeražená a navíc ji bolela hlava. Ale slavně se ten den snídalo u Sojků. Každé dítě dostalo celý krajíc chleba, ke svačině mělo mezi chleby půl kolečka salámu a hned ráno dávala Lída Vašíkovi instrukce, jak má ohřát k večeři brambory.

A tak si Sojkovy děti pomalu zvykaly na nový život. Vašík během několika dnů skoro dospěl a výborně se zhostil svých nových povinností. Poté, co Lída odešla z domu, ohřál sobě a Aničce večeři, společně umyli nádobí a pak se Vašík s Aničkou učil a kontroloval jí úkoly nebo si spolu hráli, vyprávěli si pohádky a dohadovali se, jaké dobroty jim Lída zase

přinese.

Také Lída se naučila lépe snášet dřinu, tolik neúměrnou jejímu slabému tělu, i když stále zůstávala u černého nádobí. Jako ostatní i ona si zvykla schraňovat zbytky jídel do tašky a konvičky. Dokonce jí občas kuchař podstrčil dohotovenou polévku a když se šéf nedíval, někdy jí vsunul do úst sousto masa, sýra nebo uzeniny. Bylo mu líto té útlé bledé dívenky, o níž se od Máni dozvěděl, že je sirotek a živí dva mladší sourozence. Viděl, že dívčina potřebuje vydatnou stravu, a tak jí přilepšoval ze všech nejvíc.

Každodenní obsah Lídiny tašky byl tak pestrý, že téměř nebylo potřeba nakupovat jídlo. Někdy našly děti v tašce něco, co je obzvlášť rozradostnilo. Jednou to byla kobliha, podruhé kousek dortu, jindy makový koláček. To všechno nechávali hosté restaurace hotelu Vltava na talířích a vůbec je nenapadlo, že ten kousek jídla, který tak lhostejně přehlížejí, může pro někoho představovat skoro největší životní radost.

A tak se Vašíkovi s Aničkou vedlo lépe. Zvykli si nebát se večer v bytě, jejich výživa se podstatně zlepšila a následkem toho jim tváře znovu zrůžověly, a díky Lídině lásce a trpělivosti se jim pomalu dařilo zahánět stesk po mamince.

Zato Lída nevypadala nikterak lépe. Pravda, bezprostřední existenční starost byla zažehnána, občas se jí dostalo vydatného sousta, ale to všechno vyvažovala skutečnost, že šest hodin denně tvrdě dřela, a v neděli osm, že ve všední dny spala pět a půl hodiny a v neděli jen o málo víc. Jestliže Vašík s Aničkou mohli v neděli vyběhnout ven, proskočit se s kamarády a aspoň v parku se nadýchat čistšího vzduchu, pro Lídu byla neděle dnem domácích prací. Nejprve nanosila vodu a vyprala prádlo, pak ho rozvěsila na šňůry natažené mezi oknem a skříní. Dále ji čekalo věčné látání punčoch a ostatního oblečení, protože se kupovalo jen to nejnutnější. Bylo třeba myslet na to, že přijde zase zima, a tak odkládala na uhlí a na zimní oblečení pro děti. Musel se platit nájem. Také školní potřeby a spousta jiných nezbytností.

Když všechno zalátala, uklidila Lída pokoj a vydrhla podlahu. Potom přichystala oběd a po obědě ohřála vodu, obě děti vykoupala ve škopku a umyla jim hlavy, také sobě umyla hlavu. Ještě měla vlasy spletené do copu

mokrý, a už zase běžela do hotelu. V tašce si nesla sešity, protože se brzy naučila, jak se dá skloubit drhnutí hrnců s opakováním učiva.

Nedělní večer byl pro Lídu nejhorší. Když se v půl jedné vrátila po osmihodinové dřině domů, rozehrávala žehličku, sundávala přiměřeně proschlé prádlo a žehlila. Vašík s Aničkou měli naštěstí tvrdý spánek. Zato Lída uléhala tak unavená, že ani usnout nemohla. Nebylo proto divu, že byla stále stejně útlá, stejně bledá a oči měla zarudlé od věčného nevyspání.

Jednoho dne ji potkal doktor Vašut, který léčil maminku a který byl tenkrát tak laskav, že když viděl, jak je na tom rodina bídne, několik posledních návštěv vykonal zdarma.

„Jak se máte, Liduško?“ oslovil ji a přitom si ji pátravě prohlížel.

„Děkuji, pane doktore, je to lepší,“ usmála se Lída.

„Opravdu?“ zapochyboval. „Zdá se mi, že jste čím dál bledší a vyhublejší. Měla byste víc jíst, ať neonemocníte.“

Poté se jí začal vyptávat, kdo se o ně stará, a když zvěděl, že nemají žádné příbuzné, začal hovořit o tom, že by se o ně měla postarat obec, protože jsou nedospělí, a že by děti měly jít někam do útulku. Lídě ztuhla krev v žilách. Copak by to bylo možné, aby je oddělili a rozeslali někde po sirotčincích?

Rychle se vzchopila a zalhala:

„Mně už je osmnáct let, pane doktore. A kromě toho chodím do práce a vydělávám.“

„Ach tak, to je jiná,“ zvolal doktor a pokýval hlavou. „Ale máte to sakramentsky těžké, jen co je pravda.“

Šel dál a zanechal Lídu ve zmatku a obavách. Co když si úřady všimnou, že žijí sami? Neptaly by se, zda sebe i sourozence uživí, jednoduše by s nimi naložily podle nařízených úředních postupů. Trochu si oddechla, když si uvědomila, že už před časem na dotazy třídního profesora odpověděla, že jim ještě z příbuzenstva zůstala jedna prateta. Ačkoliv nic takového netvrdila, třídní její slova pochopil tak, že se o ně prateta stará.

Kapitola třetí,

VAŠÍKŮV ČIN.

Minulo slunečné jaro, jehož si však Lída sotva povšimla, a blížil se konec školního roku. Bylo to období pololetních kompozic a zkoušení a k vlastnímu překvapení Lída obojím prošla nadmíru dobře. Sama si uvědomovala, že i když cítí neustálou únavu a nedostatek spánku, přece jen se dokáže na učení soustředit lépe než v době matčiny nemoci, kdy se veškerá její mysl zaobírala obavami o matčin život. Nyní byla klidnější. Děti byly zdravé a čilé a měly co jíst a nájem byl řádně zaplacen.

Nadešel slavnostní den předávání vysvědčení. Útlé bledé Lídě poprvé po velmi dlouhé době zasvítily oči štěstím. Byla třetí ve třídě a měla vyznamenání, Vašík byl ve své třídě druhý a Anička přinesla samé jedničky. Lída koupila oběma dětem za odměnu po cukrovém špalku a po večeři byla na přilepšenou miska třešní.

O prázdninách chtěla Lída co nejpilněji pracovat. Nejprve ji napadlo, že půjde někam do továrny, jenže to by musela pustit místo v hotelu a kdoví, zda by je po prázdninách zase dostala. Proto s mytím nádobí nepřestala a k němu si znovu dohodla šití kabelek. S trochou výčitek svědomí se však rozhodla, že první týden prázdnin si dopřeje dopoledne volno, dožene zameškaný spánek a bude se věnovat dětem. Naplánovali si výlet do Stromovky a do Tróje, na Bílou horu a možná i do Chuchle a všichni se na ten týden velice těšili.

První den se tedy proběhli ve Stromovce. Děti se rozesmály a rozdivočily a i Lídě po dlouhé době zčervenaly tváře. Lidé se na tu trojici dívali s úsměvem. Bylo na první pohled patrné, že všichni tři jsou sourozenci. Měli stejnou barvu stejně hustých vlasů, velké modré oči, malé nosíky, půvabně vykrojené rtíky a při úsměvu jim tváře zdobily stejné dolíčky.

Na oběd se vrátili veselí a hladoví a po obědě Vašík znovu vyběhl ven, tentokrát s kamarády, zatímco Lída se pustila do šití a Anička se u stolu věnovala své nejoblíbenější zábavě, kreslení. Brzy se pod jejíma šikovnými ručkama objevila krajina plná fantazie, z níž bylo jasně patrné, jaký má